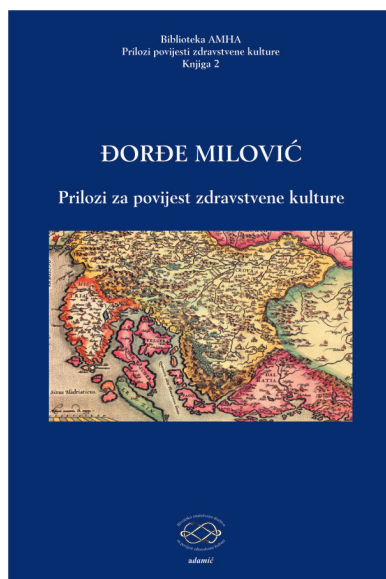

Đorđe Milović

PRILOZI ZA POVIJEST ZDRAVSTVENE KULTURE

Biblioteka AMHA, knjiga 2.

Rijeka: Hrvatsko znanstveno društvo za povijest zdravstvene kulture, "Adamić", 2005., str. 180, 16 x 24 cm, meki povež, naslovnica u boji, ilustrirano

Dr. sc. Đorđe Milović (Dubrovnik, 1924.), profesor Pravnog fakulteta Sveučilišta u Rijeci, pravnik i povjesničar, posvetio se u svom životu i znanstvenom djelu, između ostalog, u razdoblju od četrdeset godina i proučavanju zdravstvene kulture, kako u nas, tako i u svijetu. Stoga je odluka urednika Biblioteke AMHA prof. dr. sc. Ante Škrobonje da objavi izbor znanstvenih radova iz te domene više nego dobrodošla zbog mogućnosti sagledavanja naše medicinske prošlosti.

Đorđe Milović kao pravnik po temeljnom obrazovanju, spojio je pravne aspekte s poviješću zdravstvene kulture u međudisciplinarnom kolopletu. Univerzalni interesi doveli su ga u situaciju da izučava upravo ta područja. Djelo je profesorovo u tom razdoblju više nego bogato. Posvetio se fistoriografiji medicine i postigao izvanredne rezultate. Samo letimičan pogled naslova objavljenih radova osvjetljava značenje od samog autora izabranih tema. Respektabilna znanstvena metoda u ovom području jamči vjerodostojnost svega iznesenog. Sprega dostignutih ideja s aktualnošću osigurava potrebu objelodanjivanja i daljnjih proučavanja ovih tema.

Pravno-etičke klauzule još iz Hamurabijeva doba, npr. prožimaju deontologijske raspre sve do naših dana. Isključiva zanimljivost u pozadini samo je potencirana sagledavanjem kroz prizmu suvremenosti, a i u posvemašnjem smislu *historia est magistra vitae*.

Iz današnje perspektive katkad smo fascinirani humanim pokušajima rješavanja nekih problema u dalekoj, ili ne tako dalekoj prošlosti. To prije što su u nekim istočnjačkim zemljama dugo zadržane penološke i zastrašujuće mjere mutiliranja udova i druge drakonske kazne. Neprihvatanje riskantne, potencijalno smrtonosne kirurške operacije ili ograđivanje od mogućeg neuspjeha, prati i današnju kirurgiju. Dilema i procjena uvijek je teška unatoč suvremenim postignućima. Pravni tretman ekoloških problema mora i kopna u prošlosti pokazuje da aktualna tema nije "od jučer".

Izučavaju se tragovi zdravstvene kulture u propisima Poljičkog statuta iz prve polovice XV. stoljeća te srednjovjekovne Rijeke. Piše se o sanitarno-higijenskim propisima grada Kastva iz XV. stoljeća, Mošćeničkog statuta te Riječkog statuta iz 1530., kao i o njegovoj angažiranosti u odnosu na probleme javnog zdravlja grada. Analizira se psihosocijalna komponenta represije kod nekih političkih delikata po tom Statutu te po njemu, kao i po Kastavskom, odsijecanje udova kao kazna za neke delikta.

Zanimljiv je članak o jednoj rafiniranoj primjeni sanitarno-preventivnih mjera u političke svrhe od strane mletačkih vlasti u Boki kotorskoj početkom 1782. godine.

Ne zaostaje ni prilog o proučavanju odnosa prema fetusu u našoj prošlosti, kao ni o posebnoj pravnoj zaštiti u Franačkoj Državi trudnica i žena koje mogu rađati prema odredbama Salijskog zakona.

Slijede članci o ubožnici Svetoga Duha u Trogiru u svjetlu propisa Trogirskog statuta; o nekim sanitarnim ovlastima hercegovskih đusticijara iz XVIII. stoljeća; o zaštitno-ekološkim i higijensko-zdravstvenim preokupacijama Senjskog statuta iz 1388.; o posebnim obvezama ranarnika-kirurga iz XVI. stoljeća, prema krivično sudskim tijelima grada; o odsijecanju udova i drugim osakaćenjima kao kaznama u krivičnom pravu Hamurabijeve epohe Babilona te o krivično-pravnoj odgovornosti kirurga za neuspjele operacije prema istom zakonu, o problemima zagađivanja mora i okoline u svjetlu starih statuta kvarnerskog priobalja i šire.

Kao što se vidi, takvi naslovi zaslužuju da se digne prašina s tih tema te da ponovno ugledaju svjetlo dana kako bi se podučavali naši novi naraštaji medicinara, i ne samo njih.

Prim. dr. sc. Ljubomir Radovančević